



Organisering af arbejdet med unge pårørende i Sverige

Pårørendedagen, Aarhus 2022-02-02

Pauline Johansson,
Miriam Svensson, Johanna Häggberg, Lennart Magnusson, Elizabeth Hanson

Nationellt kompetenscentrum anhöriga, Nka

- Regeringsuppdrag som startade 2008
 - Finansieras av Socialdepartementet och styrs av Socialstyrelsen
 - Forskning vid Linnéuniversitetet
 - Nationellt expertstöd för personal inom hälso och sjukvård, kommuner och privata vårdgivare
 - Anhöriga i alla åldrar oavsett närståendes sjukdom/svårighet
 - Bidra till utveckling av metoder/verktyg, spridning/uppföljning
 - Sammanställa och förmedla forskningsresultat/kunskap
 - Länk mellan forskning och praktik samt internationell länk
- 
- Speciellt uppdrag att särskilt bidra till sådant stöd att närståendes svårigheter inte inkräktar på barnets hälsa, utveckling och skolgång
 - Implementering av stöd till barn/föräldrar inom hälso- och sjukvård, socialtjänst, förskola och skola
 - Startade 2011, nytt uppdrag 2021-2025

Hälso- och sjukvårdslag (2017:30, kap 5 §7) Patientsäkerhetslag (2010:659, kap. 6 §5)

Ett barns behov av information, råd och stöd ska särskilt beaktas om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med

1. har en psykisk störning eller en psykisk funktionsnedsättning,
2. har en allvarlig fysisk sjukdom eller skada,
3. har ett missbruk av alkohol, annat beroendeframkallande medel eller spel om pengar,
4. utsätter eller har utsatt barnet eller en närstående till barnet för våld eller andra övergrepp (tillkom 2021), *eller*
5. oväntat avlider.



Socialtjänstlagen 2001:453 (barn generellt)

Socialnämnden (i kommunerna)

- beakta barnets bästa
- verka för att barn växer upp under trygga och goda förhållanden
- bedriva uppsökande och förebyggande arbete för att förhindra att barn och unga far illa
- samverka med samhällsorgan och organisationer i frågor som rör barn som far illa
- ansvara för att barn som utsätts för eller bevittnar våld/övergrepp av eller mot närstående får det stöd som barnet behöver (tillkom 2021)

Barnkonventionen (barn generellt)

Ny lag i Sverige 2020



Hur många är barn som anhöriga och unga omsorgsgivare i Sverige?



- 28% en förälder med långvarig/kronisk sjukdom
- 13% en förälder med svår somatisk sjukdom
- 3,5% mist en förälder, ca 3500 barn/år, (plötslig oväntad död drygt 600)
- 8% en förälder vårdats på sjukhus pga psykisk sjukdom/missbruk (Hjertn & Manhica, 2013)
- 7 % utför omfattande omsorgsarbete
- 20 % håller ett öga på sin förälder
- 3 % stannar hemma från skolan minst 1 dag/v (Nordenfors, Melander & Daneback, 2013)

Drygt 10 års arbete för barn som anhöriga

- Startade med att informera alla regioner om lagstiftningen och pilotprojekt inom fyra regioner
- Kartläggningar, kunskapssammanställningar, rapporter och en antologi
- Nätverk för
 - strateger inom regionerna,
 - anhörigkonsulenter inom kommunerna,
 - idéburna organisationer,
 - Forskare,
 - deltar i Nordiskt myndighetsnätverk
- Nationella och internationella konferenser
 - Barn som anhöriga
 - Värna våra yngsta, 1001 första dagarna
 - International Young Carers Conference
 - Deltar i konferenser föreläser/monter
 - Anhörigdagen - European Carers day 6 oktober
- Utbildning
 - Barn som anhöriga 7,5 hp, Linnéuniversitetet magisternivå
 - Våga fråga, MOOC om lagstiftningen



Drygt 10 års arbete för barn som anhöriga

- Samverkansprojekt
 - EU Horizon 2020 forskning och innovationsprojekt, Psykosocialt stöd för att främja psykisk hälsa och välbefinnande bland unga omsorgsgivare i Europa (Me-We)
 - Erasmus+ projekt, Innovativa metoder och verktyg i skolan för ökad social inkludering av unga omsorgsgivare (EDY-CARE)
- Systematisk uppföljning
- Påverkansarbete, svarar på remisser
- Hemsidan www.anhoriga.se
 - webinarier
 - filmer och konferenser
 - rapporter och litteratursammanställningar
 - fakta, metoder och verktyg
 - länkar till andra organisationer, stödaktiviteter, litteratur
 - nyhetsbrev och kalendarium med prenumeration



Resultat av arbetet med barn som anhöriga

- Ökad kunskap och förståelse
 - Ökad medvetenhet om deras situation, konsekvenser, risk-/skyddsfaktorer, behov mm.
- Hållbara strukturer inom flera regioner med ett barn-, föräldra- och familjeperspektiv
 - Policydokument, rutiner, personal ansvariga för barn som anhöriga, KVÅ-koder i föräldrarnas journaler, checklistor, uppföljning, utbildning
- Ett mer familjeorienterat arbetssätt inom socialtjänsten
- Anhörigstödet inom kommunerna har ökat även för barnen
- Ökat fokus på små och späda barns rättigheter
- Barnkonventionen blev lag 2020
- Utveckling pågår med en nationell anhörigstrategi som inkluderar barn
- *Men mer arbete behöver göras*



Fortsatt uppdrag 2021-2025

- Vidga arbetet mot skolhälsovård och socialtjänst
- Sprida MeWe-modellen och vidareutveckla EDY-CARE (onlinekurs skolpersonal)
- Utveckla nätverk – online, unga omsorgsgivare, ev. elevhälsa
- Arbeta mot nära vård – bl.a. webbutbildning, föreläsningar (bl.a. ST-/AT-läkare)
- Samla metoder och verktyg som finns
- Barnrättsperspektivet och information som riktar sig till barn
- Systematisk uppföljning
- Mer kartläggning ffa utsatta områden, barn i fattigdom och barn till frihetsberövade
- Rapporter, Nka podden, webinarium, konferenser, remisser, hemsidan www.anhoriga.se



Kontakt och information

Pauline Johansson, tfn. 0480 44 63 15

pauline.johansson@lnu.se

Miriam Svensson, tfn. 0480 44 63 71

miriam.svensson@lnu.se

Johanna Häggberg, tfn. 072-200 39 27

johanna.haggberg@anoriga.se

Lennart Magnusson, tfn. 0480 41 80 21

lennart.magnusson@anoriga.se

Elizabeth Hanson, tfn. 0480 41 80 22

elizabeth.hanson@lnu.se



Hemsida: anoriga.se
Facebook: @Nka.anoriga
Twitter: @Nka_anoriga
Instagram: nka_anoriga
Youtube: nkaplay

